

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De virtute religionis - Cod. Ettenheim-Münster 307

[S.l.], 1736

Appendix

[urn:nbn:de:bsz:31-131057](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131057)

Q. 2. an professa cogens sint religionis ex Bulla Pij V
prohibeat extra claustra egredi nisi ex causa incendij,
infirmis. R. p. Epus cognita et approbata in scriptis.

Q. 3. vin regulares ad tenent servare claustra stricto
ac pmo pariete, unde si sine licentia ad longu temp exeat
peccat mortali, sed si exeat post una aut altera hora
reversari, sed si non exeat culpa veniale. locq. clausu-
ra is d. q. pariete muro v. parua clausa ita q. finet
ut intra ea secularibz accepta n. pateat.

Appendix.

De observaa ac pietate intr majores
ac minores.

Religio et pietas qdoy promiscue usurpant, et quemadmodu
religio praescribit cultu et reverentia qd Deu et sanctos, sic et
pietas ostendit qdoto majores colendi st.

Art. 1.

De obligacoe filioru qd parentes.

Concl. 1. filij parentibz obligantur ad amore. d. certa et ex
jure naturali deducit. unde

Resolves 1.º eis fore bene velle falte n. v. e, nihil male volendo
optando imprecand. q. adeo ut si pravo et liberato affectu in
illos serant, graviter pecc. v. q. morte eis imprecant v. alio

si percutiant ed leviter, v. si liberate laevit brachium
 v. instrumentum ad percutiendum. 2do si aios liberato ad grave
 ira provocent, verbis q humiliois v. salibz qibz sciunt graviter
 offendendo. 3. ho si maledicta, qviba q in eos injiciant, si
 despiciant, v. nolent agnoscere, qia pauperes, rudes v. 4. ho si in foro
 externo ed de vero crimine accuset. Ceterum circa peccata
 filioru qd parentes cape duas regulas vofles. 1a de odii, injuria,
 irreverentia, q contemptu, qd in aliu proximu censet modicis v
 levis, gravis d in parentes, et qd censet gravis in aliu proximu,
 summa d in parentes et qualificata, ut pole adversus chariti et
 pietati. 2a d qia post Deu primz gratz qvictionis ad nos
 d parentu, ac proinde odii, injuria, irreverentia q ipsi illata
 sempr ceteris paribz gravior d qd illata alijs.

2da qdcaz filij absq iusta caa liberate aliquid agit v omittit
 qd aliqsi f se male v. sit, ex qd h' sit graviter offendens
 parentes v. qvittantes, aut forte ed naturis nimia ira q
 ipso factis pced mortali qvta amore, obedientia et reverentia pa-
 rentibz jure naa d'vsa.

Art. 2.

De obligaoe parentum qd filios.

Concl. 1. parentes, qd noe ed illegit' ascendentes vq. avus,
 proavq. tenent gravi obligaoe juri naali filijs exhibere

amore. rās d'umitr ex ipsi viperibz natis legis,
q̄ oīa aāntia s̄q̄ suos diligunt, hinc p̄cand̄ parentes pro
rācī māa et mother iō s̄ filios gravi et injusto odio pro-
legant. 2do s̄ ijs seris maledicant. 3to s̄ in gravi neſſe
n̄ succurrat, mala eorū et damna corporalia i' p̄ſſicia n̄
avertant eū p̄iū. 4to s̄ eos nimis dure tractent q̄.

Concl. 2. parentes tenentur libris providere de salute cor-
porali. d' h̄erū cetera ob eandē rācī. unde

Resolv. 1. p̄care p̄tres q̄ tempore menſtrui, aut im̄portūis
comixtionibz vacant, cū exiſtenti periculo abortū aut proliſ
virtute q̄cipienda.

2do p̄tres q̄ in gravissimū damna s̄q̄ dixerāt uxores
p̄gnantes.

3to Matres q̄ p̄gnantes currūt, saltāt noxia edunt, nimis
laborant. q̄ ea q̄ p̄videt̄ noxūm s̄q̄.

4to q̄ negligunt filios p̄ se lactare, sed in d' n̄ iſſi veniales.

5to s̄ diligentiā p̄ſſe d' eorū n̄ impendant ut q̄ſervent
v̄ agitent bona q̄ibz filij alantur, h̄beatq̄ h̄ereditate
s̄d̄ s̄m̄ p̄ſſe.

6to s̄ sine legitima cāa filie dote negent, s̄ filium ex-
heredent v̄q̄ q̄ia ipsi invitis nuptis licet se indigna q̄.

Ceterum sicut filij tenentur dimittare religioſe ad ſervendum
parentibz, ſi vicijſim parentes eandem ob reſte filij relinquere
debeat.

Concl. 3. parentes tenentur ad edicendum ſpeciales liberis providere de
ſalute ſortis juxta illud Eccli 7. filij tibi ſc. erudi illos et curra
illos a pueritia iſſorū. tunc graviter peccat 1° ſi gaudet in iſſis et
n̄ cureat ut bonis moribz imbuantur, ſc. rudimenta addiſcant. pravas
ſocietates vitent, ſacramenta frequentent, a vitijſ ſe q̄ſineant etc.
2do ſi occasiones peccandi ab ipſiſ d̄vertant v̄ in locis aut domibz ſuſpec-
tis habitare permittant. 3^{tiſ} ſi malo exemplo v̄ q̄ſilio depravant v̄ pru-
denter n̄ caſtigent.

Et an filij aliquo poſſit a patre poſſit exhereditari?

ſi aſſe ſi ad ſind juxta caſuſ garrū ita recenſentur in jure poſitivo.
1° ſi manū graviter in patre injecit. 2° ſi accuſet extra caſus
proditionis patrie v̄ Principis. 3° ſi q̄tumolia gravi afficiat. 4.
ſi cum maleficiſ ſe interficiat. 5. ſi inſidiat vitā patriſ. 6. ſi
patri� uxore ſe noverca violat. 7. ſi in judiciū d̄ſerat Patrem
ad eig gravē danno. 8. ſi regiſtrū a patre inchoſo filij! n̄ d̄ filia!
idē n̄ adjuvat. 9. ſi prohibeat patri� teſtari. 10. ſi hyſtrioniana
exercet. 11. ſi patri� offerant. 12. ſi ad nuptias filia minor 25 annis
luxurioſe vixerit. 12. ſi parentis ſorte furioſi filij cura negle-
xerit. 13. ſi eundem captivū n̄ redimat. 14. ſi fiat hæreticus
patre exiſtente catholico. ſed hæc ultima aut ſores pro-
judicantur ad in pace germanica.

Nota tñ qd hã caõ nuda locu hbeant ubi filij aliunde n hnt
unde vivat, na ei alimenta dbeant jure naõ qd à jure civili
minime abrogari p. caõru qd dicta sã parentu qã filios
ad hntaru qã parentes obligat, proportionalitã qã da af-
cendendi et descendendi in linea recta licet fastidit p
n ta archa inter hos ac idos ad obligat. vid. spere sed. 5. n. 64.

Art. 3. 43

De pietate & obligatõ tutoris & pupilli, conjugũ
ac collateralũ consanguineorũ.

Concl. 1. tutor seu curator tenet pupillus amore et cura in
corporalibz & spiritalibz adhiberi.

raõ d qia p loco parentu unde d eos proportionalitã dcurrendũ ac de
parentibz ppijs imo si bona pupillorũ dissiparent aut negligentia
sua perire sinerent, n dnt parentu qã pietate, sed et qã justia
ad obligatõ respicitõis. ex qd ad legibz pupillos vicijs teneri
tutoribz suis exhibere amore reverentiã et obedienciã in ijs
qd quernunt tutela sua adeo ut in ijs deliberate inobediens
peccat mortales juxta motos supra dictos.

Concl. 2. uxori in ijs qd spectant ad domũ gubernatõ et bonos
mores tenet obediẽ marito, hic vò uxore n ad serva sed
ad socia tractare.

raõ imò qia maritũ d caput ac proinde qd dã dominũ
naale n rã politice hnt.

1. ad 2. d. q. prima n. de capite c. sed de talere formalis
 2. ut n. d. tractari ut ancilla nec ut domina sed ut facia,
 ea q. sequitur quibus sese mutuo amore ac reverentia bene com-
 plecti, major tamen reverentia marito d. h. unde pat. uxor mortalis
 1. si in ea gravi n. obediat marito precipienti aliquid in quibus
 superior, aut eo spreto imperium sibi vindicet. 2. si
 suis viris ac verbis ad blasphemiam provocet sciens aut scire
 debet esse ex talibus taliter provocandi iri. 3. si quid nobile
 extra bona paraphernalia alienet absq. licentia mariti.
 4. si maritum peccat nisi id faciat defendendo se cum
 debita moderate, alioquin ad grave illi infert injuriam ob
 superioritatem. 5. si sine iusta causa debitu neget. sed peccat
 an mortalis peccat uxor si virum suu nollet sequi cum ex una
 civitate migrat in aliam in q. vult ea ducere mutando
 domiciliu. ^{quod} si affe Reginaldy ad coior, itaq. a nisi antea
 pacta fuisset de domicilio n. mutando. peccat ad graviter
 maritum 1. si indifferet et sine sufficienti causa peccat
 uxore. 2. si humiliter ea afficiat aut injurijs de se a verbis
 ad infamandu. 3. si absq. legitima causa avocet ea a pijs
 exercitijs, sed ut plurimum d. h. venialiter. 4. si nollet eam
 alere excipere nisi ex impotia excuset, aut uxor pro culpa

Si an liceat qis ab ingressu religionis abstinere ob indigentia alimentorum qd frater v soror petunt.

Ita qd si sit extrema v qd extrema, scilicet si sit huiusmodi gravis ad aliquid momenti, ad hoc jus pro tali causa huiusmodi compedit parentibus.

Art. A
De observantia qd superiores.

Nota. observantia dicitur qd sit virtus qd dicitur cultus exhibere superioribus et alijs q nos gubernant, actu v potestate. differt a pietatis virtute in eo qd haec deservat cultum parentibus tunc post Deum atq ac aduocatis nra principijs ita vo deservit cultum superioribus tunc principijs gubernantibus.

Concl. superioribus virtute observantia debet generatim a subditis reverentia et obedientia in oibq atq eand passim ad officium se extendit, quemadmodum et ipsi vicissim subditis sunt amore et officij sui administratione. et certa et deducitur ex 4 precepto Decalogi. De Hebr. 13. obedite preceptis vris et sibi iuramento eius. Itaq adiu detractione, injuria p. qd Patres spiritus et gravia peccata contra charitatem et observantiam. unde circumstantia psona explicanda e in qd questione.

Si qd sit obligatio Parochorum qd suos subditos?

Ita qd ex jure cui parochus incumbunt et id qd prius habet in Trident. s. 23. in Decretis de reformatione c. i. ubi de jure dicitur ea dicente. p. de respicere suove gregi assistere. 2. et pro suis oibq sacrificium offerre juxta aliquos singulis festis, juxta alios sing.

1. In veriore a seculo arbitrio boni viri. 2. si habeat
quinque Beneficia, minus si tenet. 3. In administrare sedulo
sacramenta. 4. In concionari rudibus, in fluere per se in salutem
singulis diebus Dominicis et festis solemnibus. 5. In dare
bonum exemplum alii alijs. 6. magna cura habere pauperum,
unde sequitur quod habeat gratis tales sepelire, etiam comen-
data habere hospitalia. 7. In frequenter visitare infirmos.
8. In admittere sub plura Beneficia curata et tenuissima,
juxta idem Arit. s. 24. c. 17 de reform. 9. corrigere publica
vitia et peccata suorum subditorum si ea dixerit ergo. 10. In obsequio
synodo Episcopi ac ipsi Episcopo.

Nota hic breviter majorem Parochum esse obligatum catechizar-
di quod concionandi. uti eis docent, et ad illud pro pueris quod ingratum
siverunt, sed et pro adultioribus uti quod scilicet non facile
obliviscuntur. unde cum fructu concionabitur Parochus si frequen-
ter de virtutibus, peccatis, sacramentis et sermone habeat.
plura vide apud la Croix l. 3. p. 1. n. 756. et seq.

O. A. M. D. G.